

Er ref/dnr: M2020/02032

Miljödepartementet
Naturmiljöenheten

Naturskyddsföreningen Dalarnas remissvar på Tillgängliga stränder – ett mer differentierat strandskydd (SOU 2020:78)

Strandskyddsutredningen föreslår en historisk försvagning av strandskyddet i Sverige. Utredningens samlade förslag innebär en oacceptabel försvagning av det generella strandskyddet i Sverige. Föreningen anser att det är anmärkningsvärt och oansvarigt.

Går förslaget igenom blir många stränder bebyggda och oåtkomliga för allmänheten, samtidigt som växt- och djurlivet drabbas hårt. Sammantaget skulle det bli den största nedmonteringen av svenskt naturskydd i modern tid. Det blir få vinnare och många förlorare.

- Försvaga inte strandskyddet
- Komplettera strandskyddslagstiftningen med ett krav på att *kumulativa effekter* ska beaktas i samband med dispensgivning.
- Ge förslag på hur strandskyddet kan stärkas i högt exploaterade områden

Kraftig försämring av såväl skyddet av växt- och djurliv som allemansrätten

Den aktuella strandskyddsutredningens förslag riskerar att allvarligt försämma allmänhetens tillgång till stränder och skyddet för strändernas ekosystem om det realiserar:

- Strandskyddet försvinner i landsbygdsområden
- Byggande och exploatering ökar i kust- och skärgårdsområden samt vid stora sjöar som Siljan och Runn
- Strandskyddet upphävs vid små sjöar och vattendrag

Detta drabbar växt- och djurlivet hårt. Det skulle minska skyddet för djur och växter i Sverige med tiotusentals kvadratkilometer – och detta i en tid när såväl EU som FN ställer krav på världens länder att tvärtom öka den skyddade arealen

för att stoppa artutarmningen. Vi borde snarare skydda mer natur för att rädda den biologiska mångfalden när den sjätte massutrotningen står inför dörren.

I dag då fler än någonsin väljer att ge sig ut i naturen – för att motionera, söka kraft och umgås på ett corona-säkert sätt – blir det extra tydligt hur beroende vi är av orörd och lättillgänglig natur. Vår gemensamma rätt att gå, springa, bada, fiska, åka skridskor eller bara vara i närheten av orörda stränder är viktigare än någonsin. Om strandskyddet försvagas löper dessutom ekoturismföretag stor risk att inte kunna fortleva.

Förslagets konsekvenser bristfälligt utredda

Vi anser att de presenterade förslagen vilar på ett bristfälligt kunskapsunderlag och att det är högst anmärkningsvärt att så omfattande förändringsförslag presenteras utan någon egentlig redovisning av de förväntade effekterna.

Verkningsfulla förslag på hur strandskyddet kan stärkas i högt exploaterade områden saknas, något som uttryckligen efterfrågades i utredningsdirektivet. Utredningens förslag kommer göra det mycket svårare att leva upp till Sveriges miljö- och friluftsmål.

Godtyckliga kriterier för "landsbygdsområden"

Utredningens förslag på hur det ska bli lättare att få bygga strandnära i s.k. "landsbygdsområden" är oansvarigt. Kriterierna för hur landsbygdsområden ska pekats ut är otydliga och öppnar för godtycke. Förslagen på nya särskilda skäl som ska gälla inom landsbygdsområden som kommunen pekat ut i översiktsplanen är alltför tillåtande.

Upphävandet av strandskyddet inom landsbygdsområden riskerar dessutom att leda till negativa effekter inom betydligt större områden än den yta som förlorar skydd i sig, eftersom upphävandet kan skära av spridningsvägar och fragmentera livsmiljön för många arter och därmed bli ett hinder för den s.k. gröna infrastrukturen. Dessutom kan det försvåra för friluftslivet genom att stigar, vandringsleder och passager från ett naturområde till ett annat skärs av genom privatisering. Sist men inte minst öppnar upphävande av strandskyddet och byggande på tidigare skyddade strandområden upp för vidare exploatering i form av vägar, avloppssystem och annan infrastruktur.

Föreningen skulle föredra att dagens LIS-system - som innebär ett generellt strandskydd där det går att få dispens genom att tillämpa särskilda skäl - fanns kvar i en mer eller mindre modifierad form.

Strandzonens roll i klimatförändringarna

Tack vare det generella strandskyddet står Sverige i dag bättre rustat än många andra länder för att möta klimatförändringarna. Oexploaterade stränder med naturlig vegetation fungerar som buffertzoner, som dämpar häftiga vattenflöden och mildrar effekten av översvämningar. Grunda vikar med undervattensängar kan till och med motverka klimatförändringar genom att de fungerar som viktiga kolsänkor – så länge de inte muddras bort för att ge plats åt bryggor och marinor.

Vi föreslår att strandskyddets syften utökas med ett tredje syfte för att säkra strandzonens skyddande och kolinlagrande roll i samband med klimatförändringar. Det syftar även till att bevara strandzonens ekosystemtjänster i form av vattenrening, kolinlagring, buffrande av höga flöden etc.

Strandskydd vid små sjöar och vattendrag

Ett generellt upphävande av strandskyddet vid små sjöar och vattendrag skulle innebära en rad negativa konsekvenser för växt- djur- och friluftsliv.

Det är väl känt att små vattenförekomster kan hysa höga naturvärden och ha mycket stor betydelse för den biologiska mångfalden. Till exempel är naturliga kantzoner längs sjöar och vattendrag – oavsett storlek – ofta mer artrika än det omkringliggande landskapet.

Kantzoner/strandzoner längs mindre vattendrag extra viktiga för livet i dessa och redan svårt ansatta genom befintligt jord- och skogsbruk. Detta gäller inte minst för Dalarnas län med mycket produktionsskog.

Bjursås 3 maj 2021

Naturskyddsföreningen Dalarna

Genom ordförande Mattias Ahlstedt